

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambet'a si Dominec'a, demaneti'a.

Locuinti'a Redactorului:
si
Cancelari'a Redactiunii:
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii”.
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

FEDERATIUNEA

pre patrariulu IV (opt.—dec.) 1868.

Apropiandu-se inceputulu patrariulu IV (15 opt.) a. c., rogâmu de tempuriu pre p. t. deritorii de a avè acestu diurnalu. sê binevoiesca a grabi cu prenumeratiunea, pentru ca de o parte sê ne sciau orientâ in privintia nrului esemplarielor ce vomu avè a tipari. Era de alta parte sê potemu inincunjiurâ ori-ce neregularitate in speduirea diurnalului. Totu-deodata rogâmu pre acei p. t. domni, cari sunt in restantia cu pretulu de prenumeratiune, si alu caroru numeru este cam marisoru, sê nu indardia a-si rafta socotele, ca sê nu ni sê mai adauga greutâtile si d'in acêsta parte.

Conditiiunile de prenumeratiune, remanu cele d'in fruntea diurnalului.

Redactiunea.

Pest'a, ^{21 sept.}_{3 opt.} 1868.

Éca, mai la vale sub rubric'a Transilvani'a (d'in Reteagu), descrierea faptulu tristu, de care amintiramu in nrulu trecut. Romanii se scotu d'in vetrele loru, castigate cu sudori de sange, fâr' a li se spune bataru, câ au sê ésa, fâr' a li se spune bataru, câ legile (?), facute fâra de scirea si participarea loru, decreteza sê parasesca loculu stramosiescu, pentru care romanii si-au versatu sangele in decursu de seculi; romaniloru li se iè d'in gura si putentic'a pane, pentru care au asudatu totu anulu, — mai multu, una bieta mama cu siese prunci nu este suferite nice in „grasdurile“ ei, ea este aruncata in usiele omenilor! Pofsimu cinstiti boieri de la „Pesti Napló“, „Esti Lap“, si celalaltu roiu alu foierloru guvernamentali platite, pofsimu luati notitia si despre acestu actu alu justitiei unguresci, dora de la dvostra lu-va ascultâ si cinstitulgu guvern. Dvostra strigati: *barbaria!* daca auditi cutare scornitura „câ unu jidanu fâra pasportu si fâra de neci unu capetaniu a fostu scosu d'in *Romania*“; dvostra pentru asemenea fama trageti justiti'a d'in Romania prin tote noroiele, dvostra inventati „câ acea tiera este locuita de barbari, este guvernata de capitani de hoti“, este „locuita de o aglomeratiune de tîgani in statulu celei mai crase barbarie,“ — de aceste-a si altele de aceste-a sciti dvostra fauri despre Romania, pentru câ este patri'a unei natiuni conscia de sublimitatea misiunii sale, a unei natiuni puternice si vigorose, si adeverulu acest'a ve tortureza, adeverulu acest'a ve face a trece preste tote marginile cuventintei si a intempnâ pre o putere vecina in totu momentulu cu insultele cele mai meriaive in locu de a-i aretâ respectulu detoritu.

Dar daca vi place asiè, daca pentru o fama ca cea amintita, aplicati asupr'a altor'a asemenea regule si trageti asemeni consecintie, spuneti-ne acum cum veti cualificâ faptulu d'in Transilvani'a, care se descrie mai la vale, si apoi considerandu-lu in legatura cu alte fapte totu de asemenea natura, de cari veti affâ destule aol in locu, fâr' a avè trebuintia sê ve duceti in Romania, — spuneti-ne cum veti cualificâ

administratiunea justitiei unguresci si cum veti numi omenii, cari conducu lucrurile astufeliu? Spuneti dvostra, câ-ci daca o vomu spune noi ni se va dîce, câ vorbim d'in patima. D'in parte-ne rogâmu numai pre deputatii romani d'in Ungari'a, ca folosindu-se de dreptulu loru, si considerandu câ romanulu d'in Ungari'a nu pote fi indiferente fatia cu suferintiele romanului d'in Transilvani'a, câ-ci suntemu toti fiii unei-a si acelei-a-si natiuni neindreptatite, sê binevoiesca a face in diet'a Ungariei intrebarea: câ estinde-se indemnitatea data ministeriulu in privintia Transilvaniei si asupr'a tolerarei ori cârui abusu si violintie, ce ar' comite in acea tiera nefericita unu organu séu altulu alu guvernului contra Romaniloru? Si daca nu, are guvernulu cunoscintia despre abuserile ne mai audite, câte se patreza contra Romaniloru, si voiesce a desvolta, pentru sterpirea acestoru abuseri celu putienu atât'a energia, câta se desvolta intru persecuarea suscrietorilor *pronunciamentulu*? Dara ce idea curiosa! Cum vomu potè asteptâ vreunu respunsu si rezultatu favoritoriu la asemenea intrebare, candu veduramu numai eri alalta eri ce insemneza responsabilitatea ministeriulu inaintea dietei unguresci, carea sanctiuncea tote actele lui, ori cum voru fi. Lipsiti deci de tota sperarea, câ ni se va face si noue dreptate, dorimû a se face asemenea pasiu d'in partea deputatiloru nostri, si numai pentru a mai aretâ lumei, paua unde au ajunsu suferintiele romaniloru, pre cari dnulu *Beust* sasonulu i-a datu prada arbitriulu ungurescu.

Resultatulu revolutiunei d'in Ispania este triumfulu libertatei, pre langa care usioru se potu uitâ sacrificiele, fâra de cari nu se pote indeplini neci unu actu mare. Daca vomu considerâ numai sufragiulu universale si inarmarea poporulu iberianu, cu cari l'au dodatu revolutiunea, inca este de ajunsu justificata asertiunea de susu. Arm'a este medicin'a cea mai probata contra despotismulu; unu poporu armatu si-scie aperâ libertâtile sale. — Éca ce dîce *Junta de Lerida* (locutienintia domnesca) in prochiamatiunea sa: „Cetateni! Voue vi lipsescu libertâtile si voi ati prinsu arm'a pentru a le recastigâ. Nu depuneti arm'a pana nu veti avè tote libertâtile, séu mai bine, n'o depuneti neci odata. Nu mai lasati neci unu tiranu in loculu tiranulu, pre care-lu pedepsiti. Nu ve rentorceti la vetr'a vostra inainte de a fi prochiamatu drepturile omenesci. Prima adunare, care va esî d'in sufragiulu (votulu) universalu, va dà acestoru drepturi putere de lege. Libertatea! tote libertâtile!“

Poporulu care se scie astu-feliu insufletit pentru libertate, suntemu convinsi, nu va pausâ pana nu va avè tote libertâtile, cari le va scî si aperâ, precum le-a sciutu castigâ; éra regin'a Isa. el'a, asiediata in castelulu d'in Pau, ce-i oferî imperatulu Napoleonu, pote petrece in meditatiuni pic a supr'a temei: „Câtu de trecatoria este marirea pre pamentu!“

In locu de articulu de fondu. *)

Pronunciamentu:

Considerandu nemuliumirea generale, considerandu pericolulu prea invederatu, in care ajunse natiunea romana, limb'a si confesiunile ei, prin starea presente a lucrurilor si nemuliumirea provenitoria de aci, — considerandu, câ acêsta d'in urma nu se pote delaturâ, de câtu punendu-se in vietia principiele de egalitate, atâtu natiunale câtu si confesiunale:

d'in detorintia câtra patri'a si natiunea nostra, cari suntu aruncate pre marginea unui abisu si nu se potu mantul de câtu prin multiumirea justeloru pre-

*) A se vedè nrîi 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134 si 135.

tensiuni a le natiunei nostre, carea face majoritatea precumpentoria a locuitoriloru Traniei, dechiarâmu a stâ neclatiti pre lunga principiele si pretensiunile prochiamate serbatore-sce de natiunea romana in adunarea generale si legale de la ³/₁₅ maiu 1848; éra in specie:

I. Ne pronuciâmu pentru autonomi'a Transilvaniei pre basea dipl. leopoldine si a sanct. pragmatece, — cu atâtu mai vertosu, câ si autonomi'a tiereloru croato-sclavone e recunoscuta, de si relatiunea acelor'a câtra Ungari'a a fostu cu totul diferita de a Traniei.

II. Ne pronuciâmu pentru reactivarea articliloru de lege adusi in diet'a de la Sabiu 1868, prin ambii factori competenti ai legislatiunei, sanctiunati de Maj, publicati si pusi in vietia, prin cari articli natiunea rom. s'a inarticulatu ca natiune regnicolaria, limb'a si confesiunile ei s'au garantatu.

III. Ne pronuciâmu pentru redeschiderea dietei trane, pre basea unei adeverate reprezentatiuni popolari, dupa dreptu si cuventintia, in sensulu votulu datu de minoritatea rom. la diet'a feudale d'in Clusiu, a. 1865. Cânoi diet'a pestana nu o potemu considerâ indreptatita a face legi valide pentru Trania, neci pre transilvanii, ce pote voru fi siedindu intrin'sa, de reprezentanti legali ai tieriei nostre.

Fiindu câ intru impregiurârile presenti, nu ne-a remasu altu terenu pentru a castigâ incuventintiare si valore convictiuniloru nostre politice, ne restringemu la descoperirea loru pre calea publicitatii, ca celu pucinu estu modu sê ne plenimu detorintia de cetateni, nesuindu totu una-data si a face unu servitiu regimulu prin descoperirea franca a nemuliumiriloru provenitorie d'in purcederea dinsulu intru afacerile Traniei.

Blasiu, ²/₁₅ 1868.

(Urmeza suscrierile, cari credemu câ sunt pan' acum bine cunoscute celoru ce se cuvine sê le scia.)

Fiindu pronunciamentulu d'in 15 maiu a. c. alu Romaniloru adunati pe „Campulu libertatei“ — la Blasiu — sincer'a manifestare a celoru mai drepte, juste, si legali dorintie a le natiunei romane de subu sceptulu austriacu: suscriisii, ca adeverati fii ai natiunei romane, ni tienemu de cea mai santa detorintia a ne alaturâ pe langa' acelu 'pronunciamentu, si alu primu de alu nostru, ceea ce prin acêsta dechiarâmu in fati'a lumei.

Datu in opidulu Halmagiu, comitatulu Zarandu, lun'a lui coptoriu 1668.

Ursu Lucaci mp., proprietariu; Simeonu Moldovanu mp.; Serafimiu Giula mp.; Nicolau Costina mp., invetiatoriu; Nicolau Gioldea mp., proprietariu; Ioane Sida mp., proprietariu; Petru Birta mp., parocu gr. cat. romanu in Halmagiu; Teodoru Subo mp., docente si proprietariu; Ioane Popescu mp., invetiatoriu primariu; Ioane Costina mp., docente si proprietariu; Georgu Mihailoviciu mp., proprietariu; Irimie Danielu mp.; Ioanu Fauru mp., proprietariu; Pascu Catana mp.; Petru Buta mp., proprietariu; Sirbanu Ursu mp.; Nicolae Nyiga mp.; Petru Magheru mp., sergente; Nicolau Costina mp.; Petru Pecurariu mp., proprietariu in Opidulu Halmagiu; Ioanu Chisiu mp.; Petru Costina mp.; Iosifu Paicu mp.; Stefanu Cigarida mp., maestru; Alesandru Lucaci mp., proprietariu; Ioane Julia mp., parocu; Georgiu Popescu mp., administratoru de parocu Lunecior'a; Petru Cristea mp.; Arsenie Aronu mp., proprietariu; Nicolau Robu mp., notariu comunale si proprietariu in Halmagiu; Ioane Oana mp., proprietariu; Nicolau in Lucaci mp., docente si proprietariu; Tobia Toda mp., proprietariu; Dumitru Balta mp., proprietariu; Nicolae Busia mp.; Nicolae Costina mp.; Eftimie Costina mp.; Nicolae Pecurariu mp.; Ioanu Toda mp., cive si proprietariu Ioane Circusiu mp., proprietariu; Arsenie Busia mp., proprietariu; George Moldovanu mp., proprietariu; George Cainapu mp., proprietariu; Iovu Feieru mp., preotulu Ocilui si alu Casanesciloru; Georgiu Forasiu mp., docinte in Vati'a; Iovu Feiru mp., preotu in Tirnava si proprietariu; Ioane Leucianu mp., preotu gr.-or. si proprietariu; Nicolau Cristea mp., docinte; Gavrilu Cris-

a mp., docinte; Mihailu Popoviciu mp., parocu si proprietariu Grigorie Grigorescu mp., preotu in Halmagielu; Zenovie Jude mp., parocu in Poinaru; Nicolau Colfu mp., invetiatoriu si proprietariu in Halmagielu; Nicolau Morariu mp., parocu; Iosifu Leucianu mp., proprietariu; Maximu Popoviciu mp., preotu in Banesci si Cristesci; Georgiu Lucaciu mp., docente si proprietariu; Ioanu Stefia mp., preotu in Sirbi; Georgiu Popoviciu mp., proprietariu; Todoru Steopu mp., proprietariu in Halmagielu; Todoru Sandru mp.; Adamu Suba mp., preotu; Nicolau Butariu mp., preotu in Bodesci si Mermesci; Georgiu Lucaciu mp., proprietariu; Andrea Puticiu mp., proprietariu in Halmagi si notariu comunale; Antonie Morariu mp.; Maximu Tontina mp.; Pavelu Mihitiu mp.; Iosifu Mezesiu mp., docente si proprietariu; Vicentiu Popoviciu mp.; Toderu Tontia mp.

(Va urmã.)

Indreptare. Candu amu publicatu subscriptiunile tramise d'in Brasiovu, ca doveda a consentimentului cu Pronunciamentulu, numele domnului Ioane Sabadeanu, d'in gresiela, s'a trecut cu vederea. Indreptãmu acẽsta sminta, la rechiamarea, cu carea ne onorã d. subscriptoriu. Red.

Transilvania.

Reteagn, 20/ sept. 1868. *Inca o esposesiunare de curialisti si o proba trista de decadinta administratiunii de justitia, seu defectuositatea legiloru procesuale?*

La rogarea arendatorului Leopoldu Vinkler, judele processualu d. I. B. prin una sentintia dto 6. maiu a. c. au decisu esposesiunarea lui Teodoru Bonyhã de aiciã — ca curialistu — d'in cas'a si sesiunea, ce a tãnutu-o de 30 de ani. — Inclitulu oficiolatu alu Com. Soln. int. inse in urm'a unui recursu au nimicitu decisiunea cea ingreunatoria a judeului processualu, indreptandu pre actoru, pre calea legii ordinariẽ, — prin acẽsta decisiune drepta a incl. of. s'a simtãtu bietulu omu mangaiatu pre d'plinu; — dara arindatorulu au cugetatu altcum, cãci, fiindcã elu cas'a in care au locuitu T. B. au fostu si datu-o in arinda unui altui-a cu nume Petru Trifu, au pasitu apoi in contra acestui-a cu resignarea arindei, si cu esposesiunarea, si cine sã mai creda la acestu succesu strategic? D. Nicolau Berzencei, ca jude singulariu esmissu, au decretatu esposesiunarea presuntivului arindasiu, Petru Trifu, si tramiãndu unu cancelistu afara, pre familiã lui Toderu Bonyhã, adeca pre muierã si 6 copila si a scosu afãra d'in cas'a si sesiunea, in care l'au sustienutu oficiulatu Comitatului, — si ce e mai frumosu, cã fãra sã fi fostu vreodata baramu cu una litera sãu vorba incunoscintiatu T. B., cã d'insulu aru avẽ sã esa d'in casa afara, — notandum pre T. B. l'au scosu afara d'in acea gresiela supositiva, cã acolo ar' locuã Trifu — In contra acestei violentie ne mai audãte au recursu indata T. B. la in. presidiu guvernialu pentru ajutoriu inca in 22 iuliu, descriindu tota procedur'a cea ilegalã a d. jude singulariu, — au recursu la tabl'a regesca, susternendu plansore de nulitate, si pentru siguritate si urgentia folosindu-se si de binãfacerile si precautiunile §. 310, 311 ai procedurerei civ. — Serman'a femeia a lui Teodoru Bonyhan cu 6 copila, in noptea de antãia s'au retrasu in grasdiulu de langa casa, dara a dou'a d'i au scosu-o arindatorulu si de acolo afara cu puterea, Teodoru Bonyhan in asteptarea cea incordata, pote si de suferare si ingrigire, inainte cu vr'o cãte-va d'ile au moritu, era serman'a femeia cu 6 copii au remasu esposesiunata pana asta-di, fenutiulu si bucatele i le-au cuprinsu luandu-i-se cea d'in urma bucatura d'in gur'a copiiloru. De nicaireã in lume nu i-au venit, nu i-au sositu mangaiare, — dara i-au sositu plansorea de nulitate de la tabl'a reg., reieptata pentru formalitãti, fiindcã unu esemplariu l'au fostu susternutu directe pre posta la tabla, insciutiandu, cã alu doile l'au susternutu la judecatoriã singularã. Acẽsta calcare de formalitate e crima?! dara esposesiunarea cea ilegalã, si violentã, fãra de a fi fostu judecati, si insciintiatu, ca sã esa d'in casa, se privesce de legalã? serman'a muierã unde si cum sã-si cerce vindecare, — cine mai pote fisiguru cu starea sa personalã, si materialã in contra violentieloru de asta natura? Dorimu ca in interesulu dreptãtii, si acelei familie atãtu de neindreptãtãte sã iee cunoscintia de acestu actu Escelentiele loru ministrii de justitia si de interne, si sã dispuna, ca curialisti sã fia sustienuti pre calea administratiunii politice in sesiunile loru, si totdeodata, si aperati in contr'a violentieloru de ori si ce natura ar' fi, si pe ori si ce cale aru sosl; cu deosebire inse sã se indure a dispune repunerea acestei familie sermane si restituirea bucateloru avute!

† † †

Ungurii si Romanii.

Organele d'in Ungariã nu inceteza a repeti amenintiarile ridicole ale Unguriloru. Acestu poporu

n'a uitatu nimicu, n'a invetiatu nimicu. Acolo suntu inca omeni, cari spriginescu ideele barbare de drapturi de concista asupr'a altoru popore.

Ce voiesce acẽsta natiune? Ea si-face d'in libertate o arma si voiesce sã scuture jugulu Austriei, si sã eserce ea tiraniã asupr'a celoru-l-alte popore de alte vitie. Acẽsta neintieptã politica a perpetuatu sclaviã Ungariei la Austriã: ea areta o natiune, ce nu este inca demna de libertate. Acẽsta politica a facutu totu deun'a slabiciunea poporeloru invinse; a facutu totu deun'a tariã cuceritoriloru.

Dar' magiarii sunt visionari; loru li se ierta nu numai a visã la dominatiunea magiara peste tote cele-l-alte popore slave si latine; dar' inca li se ierta a visã chiaru a inlocui intr'o d'i in lume, suprematiã anticeã Rome. Ei viseza d'o cam data nu numai la cõtropirea Transilvaniei, dar' inca la aceã a Romaniei libere. Nu vorbesci cu unu singuru d'in acesti coboritori, d'in cei d'in urma barbari ce trecura pe la Dunare, fara sã nu-ti d'cea, cã Ungariã are drepturi de domnire asupr'a Romaniei de d'in coce de Carpati. Drepturile loru istorice asupr'a Romaniei sunt, ca drepturile regelui Piemontelui asupr'a regatului Ierusalimului. Pana acolo merge ridicolulu, pe care acesti copii befrãni nu-lu intielegu, incãtu la incoronarea Kaiserului, se pronuntiarã nescie formule prin cari se aminteã, cã Romania este vasalã Ungariei, si pentru ca sã se facã si mai ridicolu caracterulu acelu poporu, ce nu simte inca de cãtu prin nobili ruginiti in ideele barbare ale trecutului, ei pusera stindardele Romaniei alature cu stindardele Ungariei!

Sã vedemu cari sunt drepturile istorice ale acestui poporu a supr'a Romaniei. Ne vomu servi cu istoriã.

Nici unu Domnu Romanu n'a fostu vasalu alu Ungariei. Tote tratatele nostre cu d'insii sunt facute ca putere cu putere. Totu-de-un'a i-amu invinsu; ei nici odata nu ne-au invinsu. Iamã batutu de atãte-ã ori in batalie mari! Si candu domnãrea loru s'a stinsu sub puterea otomana, acẽst'a a fostu dupa victoriã memorabile portata a supr'a Unguriloru de Romani, sub Sierbanu celu Mare.

Sã cercetãmu sãrulu istoricu alu toturoru acestoru lupte uriasic.

In anulu 1330 Carolu I. rege alu Ungariei intra in Romania cu numeroase ostiri. Iã Severinulu fãra nici o luptã. — Ionu Bsarabu i tramite soli cu propuneri de pace, cu propuneri rusinose. — Regele Ungariei d'ice soliloru Romani: „mergeti si spuneti lui Bsarabu, cã elu este pastorulu turmeloru mele si cã voi veni se-i smulgu barba.“ Regele se umill mai tardiu, d'in causã lipsei de hrana, de care sufereau trupele sale, si cere paceã. — Slabulu Domnu Bsarabu i da Banatulu Severinului, se recunose vasalu alu Ungariei, promite a platã tributulu; dar' Romanii nu voiescu o astu-felu de pace, nu recunoseu tratatulu incheiatu cu Carolu I. Se armeza, si fãra voiã Domnului, alergã inaintea marei armate unguresci; o lovesce rapede prin strimtorile muntiloru. *) La 10 novembre, incepu o teribile ucidere in Unguri. Patru d'ile Ungurii primira mortea fãra sã o potã dã. Multi omeni mari cadu sub armele Romaniloru; strimtorile sunt implute de cadavre de Unguri; Carolu schimbã vestmintele si fuge, urmatu de cãtiva sierbi credintiosi; intra in Temisior'a cu rusine si cu durere, cu atãti-a ostasi scapati cu victiã, cãti omeni luã alta data la venatore cu elu. **) Regele Ungariei nu potã sã-si resbune si rablã acẽst'a rusinare.

O mare victorie asupr'a Unguriloru de Romani, fu aceã d'in timpulu lui Mircea II. si Danu, ce se luptãu pentru tron. Mircea aveã o mare armatã de Unguri, tramisa de Sigismundu, Rege alu Ungariei, comendata de Losoncz. In acẽst'a batalia cei mai multi Unguri perdura victiã, cum si generariulu loru Losoncz.

Mircea II. perã asemenea. ***)

In 1511. unu Mircea vine d'in Ardealu cu o mare oste Ungurescã. Intra in tiera. ataca pe Vladutiã la Ghergitiã. Ungurii sunt batuti si sãrobiti de Romani.

Mihaiu Vitezulu batã de doue ori pe Unguri in Transilvania. Elu primesce de la Andreiu Batori prin soli, unu felã de ordine impertinente, spre a veni in Transilvania cu ai sãi a se justificã despre nisce pãre, aduse asupr'a-i, cã ar' fi intielesu cu Turcii. Mihaiu trece cu trei-dieci de mii de Romani in Ardealu; bataliã incepu la 28 octomvrie, la 10 ore de demanctia, si tãnuã pauã la 8 ore ser'a. Baba-Novacu este respinsu cu voluntariu, Grigore Maco generariu alu lui Mihaiu ataca pe Sekeli, care se retrage cu centrulu. Mai multi generari unguri vinu in ajutorulu lui Sekeli, ataca pe Mihaiu, care veneã cu cavaleriã romana si cu seclerii. Ro-

manii incepu a fugi; dar' Mihaiu alergã inaintea loru, cu vorbe maretie i opresce, i imbarbateza si i intorce la luptã. O batalia sangerosa reincepu. Polonii, in serviciulu Unguriloru, refusa de a se bate contr'a compatriotiloru loru ce se luptãu sub Mihaiu. Ungurii sunt franti, unu macelu teribile incepe. Cardinalulu A. Batori fuge d'in batalia. In desiertu mai resista cãti-va generari unguri; armatã lui Batori este spulberata de furiã Romaniloru. Diet'a Ardelulu recunose unirea cu principatele Romane, recunose pe Mihaiu rege alu Daciei. Mihaiu se proclama rege. Cardinalulu pierã asasinatu de Secui. Romanii ieu treidieci de tunuri; patru mii de omeni remasera morti pe campulu bataliei.

A dou'a batalia contr'a Unguriloru impreuna cu Basta, a carui victorie este faptulu lui Mihaiu si alu Romaniloru, imple de gloria armãle romane, si sãdrobesce cu totulu puterea Unguriloru. — Ea ar' fi implinitu pentru totu daun'a unirea Romaniloru, dacã Mihaiu n'ar' fi cadutu sub cutãtulu unui asasinu. Ungurii perdura diece mii de omeni.

Ardelulu cade in puterea Germaniei, Ucigasiulu lui Mihaiu domnesce in acẽst'a tiera. Radu Sierbanu se urca pe tronulu tierci romanesci. Basta bate pe Moise Sekeli care se revolta cu Ungurii. O alta batalia se deschide intre Unguri si Basta. — Basta chiama pe Radu Sierbanu in ajutoru cu Romanii.

Radu Sierbanu intra in Transilvania cu siese mii fantasini si patru mii cavaleri Romani si patru tunuri. Moise Sekeli erã tabaritu langa Brasiovu cu o mare armatã, compusa de Turci, Tatauri si Unguri. Radu Sierbanu vine, ataca; Ungurii sunt batuti si ieu fugã. Moise Sekeli perde victiã, ucisu de Ratiu generariu romanu. Victoriã fu a Romaniloru. *) Dupa aceste victorie Ungurii incepuã a intielege, cã nu numai Mihaiu, ci Romanii, pe cari nu i potura nici o data invinge, erã de temutu. Romanii transilvani, relicara fruntea. Radu Sierbanu de si biruitoru, lasã 2000 de Romani langa Basta cu generariulu loru si se intorce in Bucuresci, unde gasece o armatã turcã. Elu cu patru mii de Romani o ataca si o sferama. Ardelulu fu cuceritu dar' de Radu Sierbanu, de Romani si de eidatu Germaniei. Ungurii se revolta. Radu Sierbanu incheia unu tratatu cu principele Transilvaniei Boeskey. Radu Sierbanu rechiamã pe generariulu lui Ratiu cu cei doue mii de Romani. Ratiu primesce cu mare parere de reu, cãci elu jurase a resbunã mortea lui Mihaiu, si uria pe Unguri cu furia.

Radu Sierbanu trece in Moldovã. In lipsã lui Gavrielu Batori vine in Tergoviste cu Ungurii si o pradã. Acestu Batori se dedã in Tergoviste la tote desfrenãrile cele mai oribile in mese, in orgie neaudãte. Elu si-luã titlulu de principe alu Romaniei in midiloculu betieloru, ce faceã cu femei pierdute. Cerã la Porta domniã. Turcii numescu Domnu pe Radu X fiulu lui Mihnea celu turcitu. Elu vine in tiera cu Turcii. Romanii se unescu cu elu, si batu pe Unguri, cari fugu cu Batorii.

Radu Sierbanu gonesece pe Radu Mihaiu, trece in Ardelu, in Brasiovu si ataca armatã lui Batorii de 12.000 cavaleri si 3000 pedestri, aproape de satulu San-Petru. Radu aveã numai siepte mii cavaleri romani si 1500 pedestri, aveã romani si Poloui in aripã stanga si aripã dreapta. Centrulu aveã trei tunuri, si erã compusu de romani alesi. Pedestrimea romana d'in centru fu d'o camdata respinsa de Secuii lui Batorii. Radu Sierbanu inse atacã cavaleriã ungurescã si o sferemã cu totulu, implendu de cadavrele Unguriloru campiele cale de doue poste. Romanii macelarã loru in nopte pe Unguri. Batorii si-smulse penele de la coifu si fugi **). Victoriã acẽst'a a Romaniloru contr'a Unguriloru fu unã d'in cele mai stralucitorie ce au avutu Romanii: diece mii de Unguri tansilvani cadura morti, pe candu Romanii aveu prã putieni ostasi periti. Patru-dieci si trei de steguri, robi, bagagie, munitiuni, luara Romanii. Acẽsta victorie merita a sã pune intre victoriele cele mai stralucite ale vitejiei Romaniloru.

De ne vomu intorce acumã in Moldovã, vomu gasi pe Unguri mai totu-daunã batuti ca si in Valchiã. Dar' bataiã de la Baia, sub Stefanu celu Mare, este demna de timpii lui Stefanu.

Superbulu rege Mathiã Corvinu, atacatu de Stefanu in cetatea Baia, pierde mai tota a lui ostire si elu insu-si abiã potã scapã travestitu, isolatu de ai sãi si ranitu.

Astu-felu suntu fasele istorice lupteloru intre Unguri si Romani. Drepturile istorice ce Ungurii reclama sunt nisce vise. Romanii nici o data n'au recunoscutu suzeranitatea Ungariei, n'au fostu vasali ai ei, n'au platitu tributulu. Si cum poteãu ei recunose suzeranu pe unu poporu, pe care la invinsu de cãte ori a luptatu cu elu? Ungurii n'au invinsu pe Romani in aici o batalia. Esia d'in timpu in timpu cãte unu aventurieru, care mergendu la Unguri, ce-

*) Turóc. Chronicas Hungarorum par. 2. cap. 97.

***) Fesler. tom. 3. p. 133.

***) Carra. p. 3. Engel. p. 165. Thurocz, Ch. Ung. p. 4. Cap. 17.

*) Engel. Seiverts. Gevhardi. Chr. d'ortelés, imp. Nuremberg 1680.

***) Gebhardi.

reă ajutoru in ostire, ca sê vina in Romani'a sê gonesca unu domnu si sê iede tronulu. Acelu aventurieri incheiã pactu la nevoia cu Ungurii a-i recunosc de suzerani, dar' candu acei aventurieri veniã in Romani'a, sortea loru erã totu-de-un'a a vedea armatele loru zdrobite de Romani.

De la cea d'in urma victoria a lui Radu Sierbanu contr'a Ungurilor sub Battori, Ungaria transilvana mai alesu, leganata intre inriurirea apesatoru a Austriei si sperantiele sale in ajutoriulu poporeloru vecine, cadu sub jugulu Turciloru, si numai de cãtu o umbra, candu prin evenimentele, ce survenira in urma, si-schimbã tiranii, si aristocrația magiara, redusa la slabitiune, se multiamã a exercitã tiraniã asupra poporului, suferindu tiraniã straina. Pamentulu Romanici despre Carpati, este udatu de sangele armatelorunguresci, invinse de Romani; este frementatu cu osamintele lor; fia-care generatiune plateã Romaniloru tributulu de sange; eca in ce modu au fostu Romani tributari la Unguri.

„Rom.“

X.

Dieta Ungariei.

Siedintiã din 2 optovre a casei deputatiloru.

Presiedinte: Carolu Szentiványi, notariu: Sandru Bujanovics, d'in partea regimului min. Mel. Lónyay, Balt. Horváth si St. Gorove.

La autenticarea protocolulu siedintiei trecute, Samuilu Bonis crede, cã punctulu ultimulu procesulu verbalu ar' fi trebuitu omisu, fiindu cã despre obiectulu susceptu in acela cas'a n'a enunçiatu decisiune. Cã ministrulu fin. Lónyay s'a dechiaratu gat'a a pune pre mes'a casei — impartasindu-le ori si cui — scrisorile referitorie la contratul esarendarii padurilor, acest'a nu se tiene de decisele casei, pentru cã cas'a a decisu, cã nu poftesce impartasirea scrisoriloru aceluora. Dupa unu astu-felu de procedente se pote intempã, ca sê intre in protocolu si atari obiecte, asupra caroru-a cas'a nu si-a pronunçiatu vointiã. (Aprobare in stang'a.)

Lud. Vadnay afla protocolulu a fi intreprutulu alu celoru intemplate in casa, si doresce, ca punctulu atinsu de antevorbitoriu sê nu se omite.

B. Lud. Simonyi partenesce parerea lui Bonis, pentru cã numai sustienendu-se acela se pote deosebi protocolulu de diariulu casei; in estu d'in urma se inregistreza totu ce se dîce in casa, er' in protocolu numai decisele casei.

Sam. Bonis se scola de nou, si dîce, cã remanendu in protocolu punctulu de sub intrebare, ar' trebui induse in acelu-a si atari cuventãri ale membriloru casei, in privintiã caroru-a cas'a n'a decisu.

Fiindu parerea lui S. Bonis spriginita si de min. Lónyay, punctulu cestiunatu se omite.

Presiedintele presinta scrisorile incurse.

Col. Ghyezy asterne casei una petitiune d'in partea cetãtii Cumaoum, spunendu, cã comunitatea. cetãtii amentite s'a adresatu ministeriulu inca in iuliu anululu trecut, ca sê i midilocesca desdaunarea sumei de 79,800 fl. ung. incassati si nimiciti in 1849 d'in partea guvernulu austriacu. In 19 aug. a. e. ministeriulu respunse, cã cererea pagubasiloru d'in Cumarum nu se pote impleni. Respunsulu acest'a a fostu neacceptatu si cu atãtu mai dorerosu, cu cãtu respectivii n'au cerutu recompensarea d'in provisiunile presinti ale erariulu ungurescu, ci d'in fondulu monetariu de aur si argintu, care fiindu depusu d'in partea guvernulu magiaru de atunci la banc'a comerciala mag. ca cautiune pentru bancotele de 1 si 2 fl., in 1849 fu secuestratu cu nedreptulu de guvernulu austriacu. Deci comunitatea daunata cere, ca on. casa sê dispuna, ca fondulu monetariu de aur si argintu destinatu in 48 pentru asigurarea bancoteloru ung. de 1 si 2 fl. sê se redde erariulu ungurescu in cãtu mai curendu, si apoi sê se desdauneze in acela toti, cei ce patira daune in 1849 cu bancotele ung. de 1 si 2 fl.

Petitiunea acest'a se strapune comisiunii petitiunarie.

Lud. Horváth cetesce raportulu comisiunii de 10, despre cererea mai multoru privati pentru ca sê li se permita a trage la procesu pe Lad. Böszörényi in cause calunniali. Comisiunea propune a se face concesiunea ceruta.

Raportulu se va tipari si pune la ordenea d'ilei.

Notariulu da cetirea ultima proieptulu de lege despre rescumperarea diecimeloru de vinu, care se primesc definitivamente, si se tramete casei boctiloru.

Lónyay, ministru alu financioloru. (Vedi in vorbirea mai la vale).

Eduardu Zsedényi crede, cã documintele prezentate prin ministru se voru indrumã la comisiunea financiara; inse pre bas'a propusetiunei socotelorulu in 1867, adreza ministrulu intrebarea: cã dupa ce comisiunea financiara inca considera de necesaria incheierea unei curti nedependente de contabilitate

pentru controlarea socotelorulu, — are ministrulu financioloru intentiunea de a presinta proiectulu d'in cestiune, inca sub decursulu sesiunei presinti?

Melch. Lónyay observa cu parere de rêu d'in rechiamatiunea lui Zsedényi, cã nu s'a exprimatulu pote destulu de chiaru, apoi dîce, cã elu a amintitu in vorbirea sa, cã nefiindu regulata contabilitatea statulu in 1867, n'a remasu alta ce, decãtu a statori prin inoiela si a incredintiã pre contabilitatea suprema imperiale regesca d'in Vien'a. Deci atãtu erogatiunile cãtu si perceptiunile au fostu controlate in modulu recerutu. Acuma le propune casei chiaru pentru caus'a, ca sê se convinga despre realitatea loru. Cãtu pentru venitoriu inse a observatu, cã contabilitatea statulu va fi regulata cu inceputulu anululu 1868 dupa sistemulu ministeriale, ba se va introduce inca chiaru si una clase pentru socotelele curente, si in acest'a privintiã va propune sub decursulu sesiunei, chiaru si unu proiectu de lege. D'altmintre observa, cã sectiunea pentru socotelele curenti functiuneza acã de la 1 ianuariu, si asiã contabilitatea n'a fostu nece in trecutulu lipsita de controlu.

Ed. Zsedényi nu voiesce sê vorbesca in meritulu lucrulu, ci desvolta numai mai pre largu, cã elu a intielesu contabilitatea suprema a statulu, despre carea a vorbitu, asiã, precum existe in Franciã. — Anume, acest'a trebuie sê fia nedependente, atãtu de ministeriu, cãtu si de camera (Aprobare in stang'a); elu crede, cã ministeriulu va propune, conformu promisiunei sale, unu proiectu de lege in asemene intielesu. Aru dori, ca membrii curti de contabilitate sê fia independenti, si nu asiã, precum sunt asta-di in ministeriu. (Aprobare.) Vorbitorulu intielege acest'a asiã, ca acei membri sê fia deosebiti de cãtra ministeriu, cã-ci cei de asta-di, de-si sunt omeni onesti si apti, inse nu sunt nedependenti. (Aprobare.)

Presiedintele enuncia decisiunea, cã esibitele se voru strapune comisiunei de 15 insi, pre langa instructiunea ceruta de ministrulu financioloru.

Presiedintele mai anuncia, cã ministrulu interne-loru a presintatu de-o-data cu raportulu sêu unu proiectu de lege pentru unu credetu suplementariu de 100,000 fl. pentru restituirea securitãtii publice, amenintata prin lotri. Se strapune la comisiunea de 15, si de acolo la sectiuni. Apoi roga sectiunile, ca sê pertrateze mai antãiu causele urbariali, dupa aceste-a espropriatiunea, si in fine proiectulu de lege despre usura.

B. Horváth se roga, ca dupa causele ubariali sê se pertrateze legea despre usura, ca cea mai intelftoria. Sectiunile voru lucrã dara in acest'a directiune.

Melch. Lónyay roga camer'a, ca sê ordinez tiparirea espusetiunei erogatiuniloru si perceptiuniloru, presintata prin elu.

In lipsa de altu objectu, siedintiã se inchiaia. Siedintiã mai de a prope se va publicã in modulu indatenatu.

Siedintiã casei de susu de la 2 oct.

Presiedinte: c. Ioanu Cziráky; notariu: c. Ged. Ráday iunior. D'in partea guvernulu: ministru Bel'a Wenckheim, bar.

Se cetesce protocolulu siedintiei trecute, si se autentica.

La propunerea presiedintelui, camer'a roga pre reprezentantele de fatia alu regimulu, ca cu ocaziunea d'ilei onomastice a Majestãtii Sale, sê fia interpretele gratulatiuniloru sale. Ministrulu interne-loru promite, cã va satisfice acestei insarcinãri.

Camer'a ureza apoi de 3 ori pentru Majestatea Sa.

Presiedintele cetesce scrisorea ministrulu de interne, in carea se face cunoscutu, cã domineca la 10 ore a. m., cu ocaziunea d'ilei onomastice a Majestãtii Sale, se va tienè in basrec'a d'in cetate servitiu solemnulu d'iescu, la care membrii casei sunt rogati a se presenta in costumulu magiaru serbatorescu.

Trecundu-se la ordenea d'ilei, se iã la pertratare proieptulu de lege despre impacatiunea croato-magiara.

Cetindu-se proieptulu si aclusele acelu-a, comitele supr. alu Zoliumulu Ant. Radvansky propune primirea aceluora, si doresce, ca cas'a sê dde recunoscintia protocolara membriloru comisiunii impaciunitorie si mai alesu presiedintelui acelei-a, c. Ant. Majláth.

Cas'a primesc unanimu propunerea acest'a; presiedintele casei va impartesi acest'a decisiune contelui Majláth.

B. Paulu Seunyeey cere, si i se acorda unu concediu de mai multe septemane.

Notariulu casei reprezentantiloru S. Bujanovics aduce proieptulu de lege referitoriu la rescumperarea diecimeloru de vinu, pentru a se primi.

Proieptulu se va tipari si distribuindu-se se va pune la ordenea d'ilei.

Siedintiã venitoria se va tienè luni la 10 ore,

cand comisiunea respectiva va raportã despre proiectulu rescumperãrii diecimeloru de vinu.

Bugetulu anululu 1869.

Intretinerea curti regesci.

Spesele intretinerii curti regesci 3,250,000 fl.

Cancelariã cabinetulu maiestãtii sale.

Diurnetatea speselor totale 36,400 fl.

Presiediulu ministerialu.

Salarie si bani de cartiru.

Ministrulu presiedinte, cartiru liberu si	20,000 fl.
1 consiliariu ministerialu	5,600 „
1 „ de sectiune	3,400 „
1 secretariu presiedialu	2,900 „
1 notariu alu consiliulu ministerialu	2,900 „
3 secretari	6,000 „
5 concipisti	5,300 „
3 adjuncti de conceptu	1,800 „
1 oficialu de computu	1,180 „
1 directoru alu oficioloru ausiliarie	1,800 „
4 cancelisti	3,180 „
Adausu pentru funtiunea ministrulu presiedinte	12,000 „
Lefele sierbitoriloru (1 ianitoriu, 5 sierbitori, 1 curieru, 1 domesticu, 1 portariu)	2,890 „
Competintiã pentru livre'a sierbitoriloru	640 „
Arend'a casei	7,200 „
Pentru spesele cancelariei, a casei si de caletoria unu pausialu de	14,600 „
Remuneratiuni si ajutorie	1,200 „
Alte spese	10,000 „
Acoperirea competintieloru pentru sectiunea de traduceri, care se va infintiã la presiediulu ministerialu	16,000 „

Sum'a 118,590 fl.

Sum'a rotunda 118,600 „

Pensiuni pentru veduve 300 „

Sum'a totala 118,900 „

Ministeriulu de langa person'a maiestãtii sale.

Salariile oficialiloru si bani de cartiru:

Ministrulu: locuintia naturala si	16,000 fl.
Secretariulu de statu	8,000 „
1 consiliariu ministerialu	5,600 „
1 consiliariu de sectiune	2,900 „
1 secretariu presiedialu	4,200 „
2 secretari	4,200 „
4 concipisti	5,000 „
2 adiunti de conceptu	1,440 „
3 vicedirectori ai oficioloru ausiliarie	3,900 „
Lefele sierbitoriloru si bani de cartiru (1 ianitoriu, 4 sierbitori de cancelarie, 2 curieri, 3 domestici, 2 portari)	5,764 „
Pausialu pentru livre	1,000 „
Spesele oficiulu si ale cancelariei	17,500 „
Remuneratiuni si ajutorie	1,000 „
Pentru conservarea edificioru	1,400 „
Salarie pentru oficialii denumiti definitivu sêu repartiti pana la transferirea sêu dimisiunarea loru (1 secretariu, 1 concipistu de curte, 1 adiuntu de conceptu)	4,116 „
Personalulu aplicatu in archivulu imperialu:	
1 directoru pentru oficiele ausiliarie	1,800 „
Personalulu cancelariei	1,500 „
1 sierbitoriu	300 „

Sum'a 83,820 „

Sum'a rotunda 83,800 „

Ministeriulu de interne.

A.

Recerintiã si acoperirea ordinaria.

Recerintiã:

Administratiunea centrale	320,000 fl.
Guvernulu Transilvaniei	190,000 „
Comitate, districte si scaune	7,000,000 „
Spesele judetiale ale cetãtiloru libere reg.	690,000 „
Spesele generale de administratiune.	1,126,900 „
Pensiuni	567,000 „

Sum'a 9,893,000 fl.

Acoperire:

Perceptiuni diverse 23,000 „

Administratiunea centrala.

Recerintie.

Salariile oficialilor si bani de cartiru :

Ministrulu	12,000 fl.
2 secretari de statu	14,000 „
4 consilieri ministeriali	20,400 „
11 „ de sectiune	33,900 „
1 consiliariu de sectiune extra statum	2,900 „
17 secretari	33,000 „
20 concipisti	20,900 „
4 adiunti de conceptu	2,480 „

Contabilitatea :

1 directoru	2,400 „
2 consilieri de contabilitate	7,900 „
1 espeditoru si unu archivaru	1,400 „
60 oficiali de contabilitate	54,000 „

Oficiulu auxiliariu :

1 directoru	1,800 „
5 vicedirectori	6,500 „
8 oficiali de manipuliatiune	6,360 „

Sum'a 219,940 „

Lefele sierbitoriloru :

3 ianitori	1,260 fl.
33 sierbitori de cancelaria	10,500 „
2 litografi	840 „
2 portari	800 „
Relutiuni de vestiminte	2,000 „
Arend'a casei	7,360 „

Recerintiele oficiului si ale cancelariei :

Pentru diurnisti	41,500 fl.
Alte recerintie	21,500 „
Diurne si spese de caletoaria	6,000 „
Conservarea edificieloru	8,000 „
Alte spese	1,000 „

Sum'a 320,700 „

Sum'a rotunda 320,000 „

(Va urma.)

Noutati Straine.

ISPANIA. Revolutiunea confratiloru nostri spanioli a triumfat. Ultimele surcele ale dinastiei Bourboniloru si cu d'insele tirani'a a cadiutu. Libertatea a invinsu. — Regin'a Isabel'a a parasitu tier'a, si pre cum spunu scirile d'in urma a avutu intalnire cu Napoleonu in Biaritz. — „Opin. nat.“ si „Temps“ vreu a sel, ca intre membrii guvernului provisoriu alu Spaniei se afla: Jose Olozaga, Figuerola si Revero Conto. — „Presse“ franceza dice, ca guvernulu provisoriu nu sustiene republic'a, ci mai multu monarci'a constitutiunala — Foiele franceze aducu unu raportu oficiosu, in care se dice: „Emigrantii spanioli potu merge dupa placu, unde voiescu: guvernulu francezu va ave a sustienè ordenea la confine. Fregatele franceze, tramese la tiermii Spaniei, voru

ave a fi intr' ajutorulu supusiloru francezi. Guvernulu francezu n'are de cugetu a se amesteca in trebele spanioliloru.“ Astu-felu vorbesce si „Pays“ ulu semi-of.

Triumfulu revolutiunii ispaniole aflâ resunetu simpaticu in Parisu, chiar' si in cercurile mai inalte.

Unii credu, ca Ispania se va uni cu Portugalia. Spaniolii si portugali, suutu frati d'unu sange, si unirea lor nu ne va surprinde, ma ni va face o mare bucuria.

Se dice, ca imperatulu francesiloru, inca n'ar' fi in contr'a unirii. —

ORIENTU. Bulgarii setosi de libertate, sustienu lupt'a cu inemiculu loru secularu. Pasia de la Slivno s'a pusu in fruntea rescolatiloru, si a avutu mai multe conflicte cu turcii. Elu si-lua titulu de comendante supremu, si ca atare anuntia resbelu lui Sabri pasia d'iu Ruscuiucu. Dupa cum ni spune „Narodnost“ bulgarii s'adresara lui Napoleonu III. cu unu memorandu, in care, numindu-lu „protectoru alu natiunalitatiloru apesate“, lu-roga, se li iee in consideratiune sortea si situatiunea. Ei ceru numai autonomia si guvernulu natiunaliu, si n'au de cugetu a se opune conventiunii de Parisu. Se dice, ca Napoleonu li-ar' fi respunsu prin agentii sei intr'unu modu linistitoriu, ca li va ajuta in catu va fi cu putintia. — Vom vedè, cate-su drepte d'in aceste.

Sciri electrice.

Aten'a, 26 septevre. Ministrulu de finantie si celu de justitia au repasitu, in loculu loru s'au denumitu Colassopulos si Antonopulos. — Unu prentu d'in Cret'a a fostu tramesu aici, se esopere rentorcearea familielor fugite d'in Cret'a. — Represintantele turcescu asigura, ca rescol'a d'in Cret'a ar' fi finita.

Parisu, 1 optovre. Una nota oficioasa, tramesa diurnaleloru constateza: Fugitiu d'in Spania se potu duce pre viitoriu, unde voru voi; regimulu francezu n'are alta detorintia, de catu sustienerea ordinei la fruntarie. Naile comandate pre malurile Ispaniei au de scopu, a scuti eventualminte pre natiunaliu francezi. Regimulu francezu nu se va mesteca in afacerile Ispaniei.

Parisu, 1 optovre. „Pays“ scrie: Ori-ce ar' decide poporulu spaniolu, regimulu francezu nu va intreveni.

Parisu, 30 septevre. Intre membrii guvernului provisoriu se afla Olozaga, Figuerola, si Rive-ro Conto. Conte Girgenti, se dice ca e prinsu. „La Presse“ scrie: Guvernulu provisoriu d'in Madridu refusa unanimu form'a republicana. Conte de Montemolin a pasitu asta-di pe pamentulu Ispaniei.

Vien'a, 1 optovre. Pasetiunea lui Kellersperg, Giscra si a lui Taaffe, se dice ca e asigurata. Sci-

rea despre denumirea contelui Wrba ca ministru presedinte e falsa, pentru ca capacitatea lui politica nu s'a probatu inca.

Vien'a, 1 optovre. „Presse“ dechiara, ca situatiunea e forte nesigura, si cancelariulu imperialu are cea mai mare influentia la curte.

Madridu, 30 septevre. Mane se incepe votulu universalu in Madridu. S'a decretatu infiintarea unei militie natiunali. Serrano si Prim sosescu mane in Madridu.

Vien'a, 2 optovre. Brestl pleca mane la Pest' spre a complana cu Lonyay nisce afaceri finantiarie, neresolvite pana acum. — In contr'a viceregelu d'in Egiptu s'a incercatu unu atentatu.

Vien'a, 2 optovre. „Volksfreund“ scrie: Vice-secretariulu de statu in ministeriulu de esterne, Mey-senburg, e desemnatu, a represinta pre Austria la conciliulu ecumenicu d'in Rom'a.

Brusele'a, 2 optovre. Lucratorii d'in districtele de carbuni d'in Charlerois au sistatu lucrãrile, pentru restatorirea ordinei s'au tramesu trupe.

Barcelon'a, 1 optovre. Aici s'au intemplat tulburãri. Gendarmii au datu focu in procesiunea democratica arangiata in onorea lui Prim, s'au vulneratu doui individi. Poporulu cure a se inarma si vre se atace palatiulu capitanului generalu. S'a formatu una junta provisoria; Cheste a dechiaratu, ca nu va recunosce junt'a, ci va impusea pre membrii ei.

(2-6).

Insciintiare.

Subscrisul, infiintandu aici in Aradu o „Fabrica de auriture“, are onore: a aduce la cunoscintia p. t. nobilimi, — a onoratului publicu, si deosebi a venerabilei pretimi si a reprezentantiloru besericesci: cumca in fabric'a se afla de vindiaie totu foliulu de lucruri, care de care mai frumose si gingasie aurite, si se potu procura mai alesu *Laminarie* si *Policandre* pentru beserice si salone, precum *Ripida* cu *Cruce*, complete si aume gatite in modulu celu mai gustos — pe sam'a besericelor romane orientate.

Cu deosebire, subscrisul e gat'a tot-de-un'a a intreprinde — fie unde — in *Ungaria*, *Transilvania*, *Banatu* si *Confinita militare*, totu foliulu de auriture si marmoriri de temple si alte lucruri la beserice, cum si *Renovarea auritureloru vechie* dupa modelulu celu mai nou; garantandu totodata despre lucrulu promptu si servitiu punctualu — pe langa pretiurile cele mai proportiunate si eftine.

Aradu, in septevre 1868.

Georgiu Priegl

Fabricantu de auriture in Aradulu-Vechiu.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu:

ALEXANDRU ROMANU.

Cursurile hartieloru la burs'a de Pest'a in 1 oct.

a le Bancei comerc. de Pest'a	630	635
„ „ si industriale de Bud'a	204	205
„ „ industriale de Pest'a	270	—
„ Institut. de Cred. ung.	8350	8450
Actiunile casei de pastr. pestane	1450	—
„ „ budense	440	450
„ Societ. morei art.	1160	1170
„ morei vapor. „Panonia.“	1400	1410
„ I. mor. vap. de Budapesta	640	675
„ Asiediam. fabric. in Bud'a	375	380
„ mor. vap. „Concordia“	625	630
„ mor. vap. regesca	505	510
„ mor. vap. priv. de Segedinu	—	—
„ rafin. de spiritu	500	505
„ I. Societ. ung. de ascur. gener.	650	—
„ Societ. ascur. „Panonia“	195	200
„ „ „Patria“	208	210
Actiun. Tunelului	90	92

Pretiurile graneloru, piati'a de Pest'a, 1 oct.

Grãu	de 83 p.	—	—
„ „	84 „	3.90	4.15
„ „	85 „	4.75	4.40
„ „	86 „	4.15	4.30
„ „	87 „	4.60	4.65
„ „	88 „	—	—
Mestecatu	—	—	—
Secars.	78-79	3.10	3.70
Ordiu	66-68	2.45	2.40
„ „	68-70	2.20	2.40
Ovesu.	45-47	1.60	1.75
Porurnbu (Cucurudiu)	80	2.45	2.50
Fasole (noua)	—	4.50	5.—
Meju	—	2.40	2.60
Rapitia	—	4.75	4.87
„ de Banatu.	—	—	—

Cursurile la Burs'a de Vien'a, in 1 optovre a. c.

Imprumuturi de ale Statului.	fl.	cr.
de 5% in val. austr.	51	—
„ 5% scuite de contributiune	57	85
„ 5% Impr. de arg. d'in 1864	67	50
„ 5% „ „ „ 1865	71	—
„ 5% Impr. natiunaliu	61	70
„ 5% Metalicele	56	55
„ 4 1/2% „	50	75
„ 4% „	45	25
„ 3% „	33	57
„ 2 1/2% „	27	—
„ 1% „	11	30
„ 5% Detor. vech. de statu, sortita	55	—
Ipoteca.	fl.	cr.
de 5% a le bancei nat. cu sorti	97	70
„ 5 1/2% unguresci	90	75
„ 5% Credit. austr. fonci. (argint.)	103	52
„ 5% Domone, de cate 120 fl.	102	—
„ 5% Boemice	89	—
Efecte de loteria.	fl.	cr.
Sorti de Statu d. 1864 de cate 100 fl.	93	20
„ „ 1860 intrege 500 fl.	82	50
„ „ 1/2 100 fl.	91	5
„ „ 1854 cu 4% d. c. 100 fl.	77	—
„ „ 1839, intrege	165	—
„ „ 1/2	153	—
Hartie de rente, Como	23	—
Sorti de a le instit. Creditu	139	—
„ Societ. navig. pre Dunare	92	—
„ Triestine de cate 100 fl.	—	—
„ „ de cate 50 fl.	53	—
„ de Bud'a, „ 40 fl.	30	50
„ Eszterhazi-ane, de 40 fl.	100	—
„ Salm-iane, de 40 fl.	37	—
„ Palfy-ane de 40 fl.	28	—
„ Clary-ane de 40 fl.	31	50
„ St. Genuis-ane de 40 fl.	28	50
„ Windischgrätz-iane, de 20 fl.	20	—
„ Waldsteiniano de 20 fl.	20	50
„ Koglevichiano de 10 fl.	14	50
„ Rudolfsiane de 10 fl.	13	50
Actiuni de banca si industriale.	fl.	cr.
De ale Bancei natiunale	716	—
a le Instit. de Credetu, de cate 200 fl. ungurescu	206	30
„ „ ungurescu	83	—
a le Bancei de escontu, austr. inf. de cate 500 fl. v. a.	621	—
a le Bancei anglo-austriane, de cate 200 fl. (argintu)	157	50
a le Instit. de cred. fonc. austr. de cate 200 fl. (argintu)	192	—
a le Bancei Comerc. triest. d. 500 fl.	—	—
a le Societ. navig. pre Dun. 500 fl. c.	517	—
a le Lloydului 500 m. c.	234	—
a le Morei cu vaporu, Vien. 500 fl.	370	—
a le Societ. g. de gasu „ 200 fl.	282	—
a le Puntii de feru, Pest'a 500 fl.m.c.	—	—
Obligatiunile Dessarcinariu pamentului.	fl.	cr.
Cu 5% Austr. inf.	86	—
„ 5% Austr. sup.	88	—
„ 5% Boemice	92	—
„ 5% Moravice	99	50
„ 5% Sirlane	86	50
„ 5% Tiroliane	95	—
„ 5% Carint. Carniol. litor.	81	—
„ 5% Unguresci	72	75
„ 5% Banat. Temes.	73	50
„ 5% Croat. Slavon.	64	75
„ 5% Galiciane	64	75
„ 5% Transilvanice	63	57
„ 5% Bucovinone	64	50
„ 5% Unguresci, cu sortitura	71	25
„ 5% Banat. detto	70	25
Actiuni de a le Caliloru ferate.	fl.	cr.
a le Calii nord. de cate 1000 fl. m. c.	1235	—
„ Starului „ 200 fl. m. c.	253	70
„ Sadu „ 200 fl. v. a.	183	—
„ Elisabeta. vest. 200 fl. m. c.	157	50
„ Carlu-Ludov. 200 fl. m. c.	207	15
„ Cernausti 200 fl. v. a.	183	—
„ Boem. vest. 200 fl. v. a.	151	50
„ de Pardubitiu 200 fl. m. c.	149	—
„ de Tis'a 200 fl. m. c.	130	—
„ Rudolfa 200 fl. arg.	127	—
„ Ardelenesci 200 fl. a. g.	144	—
„ Franc. Ios. 200 fl. arg.	150	75
„ Ung. Nord. 200 fl. v. a.	74	—
Obligatiuni de Prioritate.	fl.	cr.
Cu 5% Cal. fer. Elis. de 100 fl. m. c.	101	25
„ 5% detto 100 fl. v. a. arg.	84	57
Cu 5% detto, emisiuu. 1862	83	—
„ 3% ale Calii statului	118	52
„ detto emisiuu. 1867.	116	25
„ 3% ale Calii de sudu	98	—
Bonuri cu 6% p. 1875-76	212	50
„ detto 1870-74	217	—
Cu 5% Cal. fer. nord. 100 fl. m. c.	89	75
„ 5% detto 100 in v. a.	88	75
„ 5% detto 100 in arg.	101	75
„ 5% de Glogu. vech. de 100 fl. m. c.	74	50
„ 5% Boem. vest. 100 fl. arg.	83	25
„ 5% Pardubitiu 100 fl. v. a.	79	57
„ 5% detto in arg.	82	90
„ 5% Carlu-Ludovicu 300 fl.	94	—
„ 5% detto a dou'a emisiuu	89	25
„ 5% Navig. p. Dunare 100 fl. m. c.	93	—
„ 5% Loyd „ 100 fl. m. c.	84	—
„ 5% Industr. d. feru, boem. de cate 300 fl. in arg.	92	57
„ 5% Leup.-Cernausti	74	50
„ detto emisiuu d. 1867.	80	57
„ 5% Ardelenesci de 200 fl.	81	—
„ 5% Cal. f. nord. boem de 300 fl.	82	—
„ 5% Cal. f. Rudolfu de 300 „.	81	50
„ 5% C. f. Franc. Ios. de 200 fl.	84	40
Devise.	fl.	cr.
3 lune.	—	—
Amsterdamu, 100 fl.	3	—
Augusta Vindol. 100 fl.	4	96
Berolinu 100 taleri	4	—
Francfurtu 100 fl.	3	96
Amburgu 100 M. B.	2 1/2	85
Londonu 10 p. sterl.	2	115
Milanu 100 lire n.	5	—
Marsilia 100 fr.	2 1/2	—
Paris 100 fr.	2 1/2	40
Valute.	fl.	cr.
Corone imp.	—	5
Galbeni imp.	—	5
Auru al mareo	—	5
Napoleon'doru	—	9
Fridericu-d'oru	—	9
Luid'oru, nemtiesci	—	9
Suverani angl.	—	11
Imperiali rusesci	—	11
Argentulu	—	11
Talerii Reuniatii	—	11
Asomnat. erar. prusesci	—	170

